

>váLtani Késői neolitikuMoT<

Gyuris Norbert: Virtuális szövegek – a szavak digitalizált hálózata

John Mishima: A fájdalomigráció előzményeinek rövid kronológiája

Beszélgetés az álarcos filozófussal

12

A kolozsvári Láthatatlan Kollégium irodalmi folyóirata

Lk.k.t.

TARTALOM

L.K.K.T.
3. ÉVFOLYAM,
12. SZÁM
2002 TÉL

A KOLOZSVÁRI
LÁTHATATLAN KOLLÉGIUM
NEGYEDÉVES
IRODALMI FOLYÓIRATA

SZERKESZTIK:
ÁRMEÁN OTÍLIA
BERSZÁN ISTVÁN
DANÉL MÓNA
TORÓK ERVIN
VINCZE H. ORSOLYA
VINCZE KATA ZSÓFIA

FELELŐS SZERKESZTŐ:
SELYEM ZSUZSA

LAPSZÁMFELELŐS:
GÁL ANDREA
VIRGINÁS ANDREA

KORREKTÚRA:
JAKAB MÁRTA

TÖRDELÉS:
SZABÓ PÉTER

A SZERKESZTŐSEG
POSTACIME:
3400 CLUJ-NAPOCA,
STR. BILAȘCU 29.
TEL./FAX:
40-64-196494.
E-MAIL: LKKT@KOLOZSVAR.RO

NYOMTATÁS:
INTERPRINT KOLOZSVÁR.
ISSN: 1582-0092.
MEGREDELHETŐ
A SZERKESZTŐSÉG CÍMEN.

ELŐFIZETÉS EGY ÉVRE:
100 000 LEJ/1600 FT.
ARA:
25 000 LEJ/400 FT.

VIRTÓPIÁK

Gagy Ágnes:
Valóra váltani a vágyat? - Technotranszcendencia.....2

John Mishima:
A fájdalom migráció előzményeinek rövid kronológiája
Fordította Kelemen Attila.....6

Gyuris Norbert:
Virtuális szövegek – a szavak digitalizált hálózata 9

Szabo Judit: Velence mint hiperreális tér..... 22

Daru Gabriella: A Kis Föld
(a valóság helyett az egy valóság koncepciója Babits Mihály Elza pilóta vagy
A tökéletes társadalom című regényében)..... 26

MARGINÁLIÁK

Hakim Bay: AZ IDŐLEGESEN AUTONOM ZÓNA.
Fordította Czintos Emese..... 30

Jánk Karoly
Orpheusz töredékek
Homage à Mandelstam..... 33

Papp Attila Zsolt: Tempetőfi, senk/mi mas..... 34

Tamas Etelka: Hadjárat a térben..... 37

Boné Ferenc "Mgye"
Hatalom és megértés a határon..... 40

Orban Gyöngyi:
„Az önmagát kimondó ertelem felett érzett öröm”..... 53

PERFORMATÍV

Kerchy Anna: Nő, pornó, performansz..
Annie Sprinkle: A Poszt Porno Modern Show..... 56

John G. Hanhardt: Dekollázs/Kollázs
Jegyzetek a videoművészet újraértelmezéséhez
Fordította Győri Zsolt..... 63

INKLUZÍV

Az álarcos filozófus
Fordította Vincze Hanna Orsolya.....70

Folyóiratunk kiadását a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a Nemzeti Kulturális Alapprogram, az Illyés Alapítvány folyóiratkiadási szakkollégiuma, a Communitas Alapítvány és a Romániai Magyar Doktorandusok Ifjatal Kutatók Szövetsége támogatja

KÉRCHY ANNA

Kérchy Anna (1976, Szeged) a Szegedi Tudományegyetemen végzett francia-angol szakos bölcsészként 1999-ben. 2000-ben az Université Paris VII-en szerzett DEA diplomát 20. századi francia irodalomból (Georges Bataille). Jelenleg az SZTE Angol-Amerikai Intézetének PhD hallgatója. 20. századi és kortárs íróknak (főleg Angela Carter, Jeanette Winterson, Toni Morrison) szövegeivel foglalkozik.

Nő, PORNÓ, PERFORMANSZ...

ANNIE SPRINKLE: *A POSZT PORNO MODERN SHOW*

AZ ANNIE SPRINKLE-JELENSEG

Annie Sprinkle nevét immár harminc éve fémjelzi a szexualitás iránti szenvedélye. Prostituáltból lett pornófilmsztár, majd rendező, ma pornográf és erotikus témájú munkái fellelhetők a vizuális-, verbális-, média- és alternatív-művészetek széles palettáján. Erősen vitatott művészete miatt Sprinkle-t letartóztatták szeméremsértésért, filmjeit cenzúrázta az FBI, a TV csatornák műsoráról száműzték, színházi előadásai ellen tüntettek szexuális feministák és különböző egyházak hívei, tevékenysége szenátusi vita tárgyát képezte. Ugyanakkor neve szerepel a *Feminists for Free Expression* internetes oldalon, csakúgy, mint a kortárs performansz- illetve médiaművészet élvonalában; kanonizált színházi fesztiválok sztárvendége, munkája tudományos konferenciák tárgyát képezi (pl. *Society for Cinema Studies Conference, Panel on Annie Sprinkle*, 1992, USA), ő maga pedig a Humán Szexualitás Doktora címet szerezte meg 2001-ben egy San Francisco-i egyetemen. Munkássága, saját internetes archivuma szerint, „interdiszciplináris kutatás a kortárs művészet, az emberi szexualitás, a társadalmi nem (*gender*), a feminizmus és a performansz-művészet tudomány területein”.

1 www.bobsart.com

ANNIE SPRINKLE

A Poszt Pornó Modern Show

A Post Porn Modernist Show (a továbbiakban *PPMS*) Annie Sprinkle leghíresebb performansa. Az „egy-nő-személyes show”-ban, mint a legtöbb munkájában, saját élettörténetét mondja, írja, játssza, hazudja újra – (re)prezentálva személyes, szexuális, politikai és művészi életútját prostituáltból, pornósztárnőből, majd feministából lett szexuális tanító gurutá, „neo-szent kurtizán”, „szex-istennőként” jelenik meg.

Az önéletrajzi visszaemlékezés verbális narrációját a testből és a testre írt szöveg tördeli és telíti, rádiózza és egészíti ki. A huszavagó *body-art* performansz során a test jelenvaló materialitása jelek nélkül jelzi a kimondhatatlan, másik szöveget az énről: a Gyönyörét, Istenét, a Halálét, csakúgy, mint az önarckép végső megrajzolásának lehetetlenségét.

A feminista kritikusok számára az erotikus varietében előadott és előadó test a szubjektum-pozíció, a nőiség újraolvasását jegyzi: a testre/testből írt szövegből társadalom-politikai jelentőségű, a nők szexuális felszabadítására való felhívást olvasnak ki.

Azonban az előadás korántsem programszöveg. Az 1989 óta előadott show-nak nincs fix szöveggönyve, az improvizáció, a véletlen, a játék és a közönséggel való interakció nagy szerepet játszanak. Az előadás később a *Post Porn Modernist A One Woman Show and Tell* címet kapta, és 1991-ben *The Post Porn Modernist Show* címmel Sprinkle önéletrajzaként adták ki. A show számos eleme felbukkan az 1996-os *The Night of the Sacred Prostitute Show*-ban, valamint az 1999-es *The Infamous Annie Sprinkle: History of Porn: Reel to Real* című performanszban.

A PERFORMANSZ MŰ/VÉSZ/ET...

1994-ben látott napvilágot a *Holmi* lapjain a bécsi akcionizmusról szóló disputa, amelynek során, Rudolf Schwarzkogler performanszában le (nem?) vágott farka kapcsán a művészet mibenléte, határa, célja és felelőssége képezte parázs vita tárgyát. Majd egy évtized elteltével, a 21. század hajnalán, a derridai pántextualitás, a baudrillard-i szimulákrum és a posztmodern-minden-művészet korában, furcsamód még mindig nem kevés (megkockáztatom Magyarországon sok) műélvező akad, aki a performanszt, a testművészetet vagy éppen Sprinkle tevékenységét nem rangsorolná a művészet magasságába. Ha a performansz nem művészet, micsoda? Miért kelt felháborodást, megbotránkozást, meg nem értést, zavart a test, mint a művészet tárgya és eszköze? Miért marad a performansz kanonizálatlan, periférikus másik szöveg, veszett, vészes mű-vész-et (ami nem is annyira mű)? Érdekes kérdések, amelyekre mindenkinek megvan a maga válasza. A performansz talán vitathatatlan érdeme pedig, hogy működtető motorjául tesz meg olyan további alapvető kérdéseket, mint: hol a művészet határa, hol a test vagy az én határa, hol a (mű)alkotás és a művész közti határ? A performanszt nem könnyű szeretni, mert nem szórakoztat, hanem felforgat, fáj, zavar és zavarba ejt (– hogy/ha élvezem). A performansz végén suta a taps. A performanszt nehéz nézni, mert aktív szellemi részvételt igényel a befogadó részéről, elgondolkoztat, gondolkodtat, gond. A performansz nem játék: a hányás, a vér, a vizelet valódi, a test igazándiból élvez és szenved – éppen ezért ez a legösibb rituálé, a maga mocskosságában ez a legtisztább játék. A performansz kihívás, határsértés, áldozat, kockázat, husbavágó játék. A performansz nem kikapcsolódás, a performansz bekapcsol, hogy rájöjj, saját identitásod sem más, mint performansz a társadalmi normák szerint vagy ellen – te állsz a színpadon. Beleveszel.

A performansz művészete mindig transzgresszív: egyensúlyozás a határvonalon test és nyelv, materiális jelenlét és szimbolikus reprezentáció, valóság és játék, élet és művészet, egyediség és ismétlés, jelenlét és hiány, feltűnés és eltűnés, észlelés, emlékezet és felejtés között. A hagyományos színházzal ellentétben, a performansz résztvevője a valóságot tettei játéknak, az elő, fájó vagy élvező testet állítja színpadra. A reprezentáció, a jelentés és a lét határán, Craig Owens szerint, a „szubjektum objektumként pozol, hogy szubjektum maradhasson”: az én-objektifikáció aktusán keresztül mimelődik életbe az identitás. A performansz főszereplője, szövege, szövete mindig az előadó saját teste, ami egyben a vizsgálódás tárgya, az előadás témája és az önkifejezés eszköze is. A performansz az előadó testéből és testére íródik, ő a szerző, rendező, színész, néző és a szöveg is. Az előadás határtalanul intertextuális és interdiszciplináris, mint Sprinkle esetében is: lehet egyszerre testművészet, improvizáció, pszichedelikus színház, pszichodráma, terápia, montázs, happening, szimuláció, demonstráció, sámánisztikus gyógyító esemény, modern rituálé, meditatív álom-munka vagy éppen termékbemutató vásár. Sprinkle performanszá alakított életrajza hibrid szöveg: Bildungsroman, pikareszk, vallomás (bűnbánat nélkül), nekrológ, kiáltvány, reklám, paródia, önanalízis, pornográfia, sikoly és csönd együttese.

ÖNHARC-KÉPTELENSÉG

A feminista Sprinkle a szavak fallogocentrikus, ideológikus természete ellenére újra és újra megpróbálja *elmondani* (a nyelv-börtönéből) életét és énjét dialógot-színlelő színpadi monológja során. A show több kis történet, lista, vizuális költemény és rövidebb performansz töredékéből áll össze. Sprinkle mindent folytonosan narrativizál, elmeséli, mi fog történni a színpadon, mi látható. Videófelvételekkel, fotókkal, diaképekkel és kellékekkel egészíti ki mondandóját. E dokumentációk segítségével próbálva megerősíteni a lejeuni „önéletrajzi szerződést”, miszerint „csak az életéről fogok kicsit mesélni önöknek” – és mindig csak a valót és igazat. Azonban a szerződés hitelessége és az identitás színpadi helyreállításának valósága,

NÖ, PORNO,
PERFORMANSZ...

2 L. Diamond, Elin: Introduction
In: *Performance and Cultural
Politics* (Szerk. Elin Diamond),
Routledge, 1996 1–12

az önéletrajz szavahihetősége meginog az álnevek sokasága, az értelmetlen túlzások, fecsegő, olykor hencsegőnek tűnő felsorolások és a kellékek műv(ész)isége miatt. Sprinkle bőbeszédű, mégis tárgyilagos megjegyzéseket tesz különböző testrészeire vonatkozóan; a mell, a méhnyak, a száj performanszában főszereplők lesznek, azonban a test mégsem áll össze, mintha inkább széthullna. A gyönyörök túlbujáozó katalógusával, Sprinkle el-beszélésében a perverziók rengetegével szembesülve, mintha Sade márki mániákus fizionómiai leírásait olvasnánk a *Szodoma 120 napja* lapjain, vagy Borges csodás-különös állatseregletében gyönyörködne. Sprinkle túlbeszéli, túlképiesíti a mondhatatlant: a gyönyört, önmagát, önmaga gyönyörét. Mintha a szeretők mágikus tükrökben többszörösen tükröződnének vissza, mintha a gyönyörök hullámainak sose lenne vége, és a szubjektum végtelen esne szét a patológiusan ismétlő(dő) avagy hisztérikusan deliráló narrációban.

A művész arcképe Paul de Man-i módon képromobolás: ön(h)arcképtelen, megállás nélkül dekonstruálja önmagát: Ellen Steinbergből Annie Sprinkle, majd Anya lesz, a portré hol prostituálté, hol pornószínésze, hol performanszművésze, hol gurué vagy istennőé – és ugyanakkor valamennyi egyszerre. Játékos én. Olyan határtalan identitás kerül napvilágra, amit atomjaira bomlasztott és szórt szét az élvezetek és a verbalizálás paradox kettősének mániákusan túlzott üzése. Amikor Sprinkle a szeretőiből kirakott puzzle-lal szándékszik leírni ki is ő, a kirakókockaként szolgáló diakepek zárt egész helyett zibongó, karnevalisztikus forgatagot adnak ki, köztük ázsiai férfiak, ikrek, szadisták, mazochisták, a Csoda Pöni, törpék, női fehéreneműs testépítők, Igor, a kutya... Sprinkle pornográf keretben, posztmodern performanszban, szexuális élete töredékeiből próbálja meg újrainni önéletrajzát, re/dekonstruálni identitását, hogy felfedezze vágyait és a vágnak a nők számára rejtegetett felforgató erejét. Nyelvét megfertőzi a vágy, így önéletrajzának hagyományos elbeszélését, az identitás narratív rekonstrukcióját legfontosabb nonverbális önéletrajzi kiegészítőként a vágyódó, élvező *test* nyelve sebzi meg.

TESTBŐL TESTRE NŐ

Peggie Phelan szerint a feminista performansz lényege a jelenlét és hiány egységének, a megsebzett jelentés pontumának megidézése. Amikor Sprinkle-nél a *test* megszólal, a pillanat megtöri a folyamatot és maga az idő kérdőjeleződik, áll meg vagy fordul vissza. A performansz dinamikáját az adja, hogy a pillanat és a folyamat, a materiális, ideológián túli test és az ideológiailag szabályozott, társadalmi nemmel ellátott, nyelvben élő szubjektum *egyszerre* él és játszik a színen.

Az előadott „műalkotást” a szerző neve fémjelezi, a színpadra állított élet azé az Annie Sprinkle-é, akit a társadalom prostituáltként interpellál, akit a pornográfia és a hatalom foucault-i technológiai nőnemű szubjektumként definiálnak, így a domináns, patriarchális társadalom által kötelezően előírt femininitás-mitosz jegyeit olvashatjuk le „stilizált” testéről. Azonban Sprinkle nőiségét, nőiességét ironikusan mondja fel, dekontextualizálva, performatív identitásként, előadásként mutatja be a színpadon, (eltúlzottan rikító sminket, boát, harisnyatartót, fűzöt, szexi alsóneműt, túsarkú cipőt aggat magára, felajzott pornósztrátparodizálva „gagyi pornó orgazmust” színlel, stb.) így felhívja a nézők figyelmét, hogy társadalmunkban a nőiesség jelölői nem velünk született természetes adottságok, hanem önkényes, kulturális jelölők. A fetiszizált „femme fatale” perszóna provokatív feminista felhívást és felforgató lehetőségeket rejt magában: az egyre erősödő testkultusz korában destabilizálja a fogyasztói társadalom steril és stilizált testideálját, megkérdőjelezi a női test árucikk voltát (ld. „pornóesztiztika”), felfedi és színre viszi a kulturálisan elfojtott, ellentmondásos és felkavaró testet, az elfeledett testiséget. A túljátszott erotikus nőiesség, túlbujáozva önmagán, megidézi Sprinkle kurva-énjét, előhívja a testből a határsértő materialitást, melynek köszönhetően túl tud lépni az ideológiusan előírt kötelező nőiesség, szubjektumpozíció és nyelv keretein.

Sprinkle profán és szent prostituáltként megidézett vérzése, vizelete, hüvelyváladéka, testnedvei, kitárt combjai közt feltáruló, lüktető méhnyaka, mellében a csomó, sorvadó inye mind a transzgresszív korporealitást viszik a színre. Egy másfajta nőiességet fednek fel, a szubjektum ocsmány megalázottságát, kristevai abjekt-voltát, a heterogén, polimorf perverz testiséget, azt, ami a tabu mögött van – az ideológián és szavakon *túl*.

TEST-SZÖVEGEL(L)ÉS

A kötelező nőies szubjektumpozíciót felülíró és a szimbolikus nyelvet elhallgattató női test szólal meg Sprinkle főattrakcióiban, a „nyilvános méhnyak kinyilatkoztatás”, a „cici balett”, a vizezés „arany zuhataga”, a „női ejakuláció” vagy a „medibáció”, a maszturbáció-meditáció hangján. A testbeszéd, a test túlzása, játéka, csendje, mássága, rejtett szövege, megtöri és újraindítja az önéletrajzot, megrongálja és helyreigazítja az arcképet. A feltárlukozó, deliráló, élvező és fizikai ingereit, igényeit kielégítő test a szabályozhatatlan korporealitásával megtöri a reprezentáció folyamatosságát, a *másik* részleges jelenléte kiegészíti az én részleges eltűnését, hiányát. Az eksztatikus női testen (f)eltűnő, performatív írás olvasható, felfejtődik a kimondhatatlan, reprezentálhatatlan, nem metaforikus, Valós (ön)életírás, a test szövete.

Annie Sprinkle mind diszkurzívan, mind korporeálisan ismételtén újraindítja az önéletrajzát, hogy tapasztalat és a performansz határait érve áthágja testét és identitását, és egy ön-beavatási ritus során Ellen Steinbergből Annie Sprinkle majd Anya, a neo-szent prostituált legyen. Az önéletírás így re-reprezentációk, kiradírások, újraindítások, flexibilis identitások és narratívák de/rekonstruálásának sorát képezi. A materiális, fizikális test és a szubsztitív nyelv egymás szavába vág. A test nyelve, a prostituált szexualizált, kóros és koros, női és emberi, kíváncsi és visszataszító teste elfedi az aláírást és a szerző nevét, de talán többet mond Sprinkle valójáról, testéről, nőiségéről, mint bármelyik szó tudna. És talán a legigazabb pillanat, a legőszintebb önarckép, ön-írás, auto-szöveg, ami csak íródhat, ott rejlik Sprinkle megvilágított méhnyaka alján, vagy Sprinkle híres performanszában, mely során az „Arany Zuhatag Királynője” lesz, csillogó, csobogó szökökűttá válik, hogy deliráló szöveget írjon a testéből a testére, és önkívületben, feloldva kötelező szubjektum-voltát, felfedje kimondhatatlan, heterogén valóját, sokoldalú, végtelenül nyitott, rizomatikus énjét.

PORNOGRAPHOMANIA: GYÖNYÖR ÉS FEMINIZMUS

Annie Sprinkle a pornográfiát önéletrajzi írásmódként és feminista stratégiaként használja, újraindítja női(es)sége au(k)toritást és élvezetet kínál – ön-maga és kifejezetten női célközönsége számára. Így lesz saját élettörténete, színpadi eksztázisa közösségi élmény, közös rituálé és beavatás, így lesz feminista módon a személyes politikai töltetű.

Sprinkle dekonstruálja a hagyományos pornográfia jelentését és műfaját. A görög eredetű szó a *graphos* (írás vagy reprezentációk) és a *pornei* (kurtizánok) összetevőkből áll és *kurtizán-írást* jelent. Az életrajz olyan alműfaj, amely kurtizánok életét meséli el azzal a céllal, hogy férfi olvasói öröme szolgálgjon. (Az író éppen ezért fosztatik meg a szerzőség autoritásától, mert „szégyentelen dolgok auktora”, és mert paradox definíciója szerint „passzív áthágásokat” követ el a szexualitás terén.) Sprinkle megszegi a „pornográf szerződést”, mert bár önéletrajzi hangon szól, de ugyanakkor aktív szerző, aki maga is örömet leli szexualitásában.³ Sprinkle a műfaj keretein belül marad, csupán azért, hogy belülről destabilizálja azokat.

Performanszába bevágott pornóvideója, a *Deep Inside Annie Sprinkle*, tökéletesen illusztrálja a *pornei graphos* újraindítását, a pornográf műfaj hagyományait, az aktív him szubjektum/ passzív nőstény objektum dichotómia felforgatását, a heteronormatív kötelező történet felülírását, a pornó műfaj demisztifikációját és pornópárti feminista attitűdjét. A cél a vágy felhorgasztása és *père-versive* dekonstruálása, örömszerzés nőknek. Szexuális fejlődés.

NŐ, PORNO,
PERFORMANSZ...

3 L. Williams, Linda. A provoking Agent. The Pornography and Performance Art of Annie Sprinkle. In: *Writing on the Body Female Embodiment and Feminist Theory*. Columbia UP, 1997 360–380.

KERCHY ANNA

désének konvencionális narratívája (hogyan lett a szerény Ellenből szexu. exhibicionista Annie) egyben szexuális kézikönyv nőknek: mesél a legkedvezőbb pozitúrákról, női erogén zónákról, a női „visszanézésről” (tudatos exhibicionizmusa a hagyományos heteroszexuális reprezentáció dekonstruktív karikatúrája), a női kukkoló/voyeur szkopofil gyönyöréről (*female gaze*), „perverz, szodomita paráználkodásokról” (hogyan nyújthatunk anális élvezetet egy férfinak, leszbikus pornófilm leszbikusok részére, nőből-férfi transzszexuális pornó-dokumentum film, stb.), s főként az aktív női szexualitásról (visszatérő mondata „Hadd mondjam el, én mit szeretnék tenni”). A női testet nem a férfi tekintete jelöli, hanem önmagában is jelentős. Az előadások során vetített filmek a „női kilövellő ejakulációról”, az „Arany Zuhag Királynőjéről”, vagy a *PPMS*-t záró „hat perces orgazmus performansz” Linda Williams feminista olvasata szerint a szexuális aktivitás, a hatalom, a látványosság, az időtartam és az ejakuláció női verzióinak hangsúlyozása, a pornográfia maszkulin konvencióinak paródiája, mely a gyönyör-bizonyítás férfiúi normájának destabilizációja, átírása.

TESTBESZÉD, SZEXSZÖVEG

Ugyanakkor Sprinkle hosszantartó, látványos, nyilvánosan transzgresszív orgazmusai, a szóló orgazmus, vizezés vagy ejakuláció performansa tükrözik a kontrollálhatatlan női vágy pazarlón nonproduktív mértéktelenségét. Sprinkle élvező teste megvalósítja Hélène Cixous feminista elgondolását, a sajátos női libidinális ökonómia az „ajándék tere”, ahol „minél többet van, annál többet adsz, annál/minél több vagy, annál többet adsz, annál többet van”⁴ a vágy végtelen lavinájában, ahol az egyéni gyönyör kollektív élvezet is. A pillangó effektus sprinkle-i, pornográf verziója szerint: „Legyen öröm a Földön és kezdődjön velem!” (*PPMS*). A hagyományos ödipális szcenárió újrainrodik, a test privilegizált, fixált és körülhatárolt libidinális pontjai feloldódnak és kiterjednek, az elfojtások szublimálódnak. Sprinkle deterritorializált teste határtalan, deleuzi. szervek nélkülien szerves „vágy-gépezet-test”. Az egész test nemi szerv, minden pórus erogén zóna, az én, a szubjektum elől-vad a gyönyörben. Sprinkle többféle orgazmust különböztet meg a genitálisan fókuszálton kívül, mint a szív-orgazmus, a terápiaorgazmus vagy a tüzlélegzet orgazmust. Számára „minden szex, a TV szex, az ágy szex, az ég szex, te szex vagy, én szex vagyok. Mindannyian egyfajta szexuális táncot járunk egymással”⁵.

A színpadon maszturbáló, meditáló, vérrel felszentelt prostituált-istennő az éggel és földdel szeretkezik, miközben teste megnyílik, hogy „a világegyetem szexuális energiája átjárhasson rajta” (*PPMS*): Sprinkle testében az ejakuláció, ősi értelmét felidézve, egyszerre örömköltés, igenlés és isteni fohász. A destabilizált, heterogén szubjektum átéli a misztikusok és Georges Bataille által leírt misztikus-halálos-erotikus ekstázist, a „belső élményt”, a „kis halált”. Lacan bizonyára örülne, hiszen Sprinkle testszövegében is Isten szeme nyílik fel a Phalluszon és Szimbolikus nyelven túli, szupplementáris női gyönyör során. A Logos helyét a szónélküli testbeszéd, a neo-szent prostituált istennő testére írt nyom veszi át. Sprinkle performanszában a testről, testből és testre írt szöveg szétfeszíti a fallogocentrikus diszkurzust, hogy megtestesítse a francia feminista teória szubverzív testírását, az *écriture féminine*-t. Női szöveg: a nőről, a nőből, a nőknek szól, míg a női vágy pulzáló hullámai egybefolynak „a női képzelet fantáziatölykeimaival”⁶. Az élvező test szövege: írás, sirás, sirásás: másik szöveg. Sprinkle szóló orgazmusa szótlán és szó szerinti női-test-írás, egy végtelen testből végtelenül. Testből testbe – mert a nézők is felébreszthetik a „belső kurvát és istennőt” magukban, és felfedezhetik elhazudott, izgató és undorító. (sok) másik Janus arcukat egy dekonstruált önarcképben.

4 L. Cixous, Hélène: *La Jeune Née* UGE, Paris, 10/18, 1975.

5 Monk Jim: Interview with Annie Sprinkle *The Monk Magazine*
<http://www.monk.com/peopletosee/anniesprinkle/anniesprinkle.html>

6 Cixous, Hélène: The Laugh of Medusa (1975). In: *Feminism, An Anthology of Literary Theory and Criticism* (Szerk. Warhol – Herndl). Rutgers UP, 1991 348.

ÚJ ŐSI SZEK

A neo-szent-prostituált Sprinkle a megváltó eksztázist az „Új Ősi Szex” avagy „a szenvedély rítusai” révén éri el. A hibrid stratégia a hagyományos performansz- és színháztechnikákat (Sztanyiszlavszkij érzelmi emlékezet-technikája, brechti elidegenítés, Schechner mitológia-mániája, Artaud kegyetlen színháza – kegyetlenség stilizálás, eksztatikus lélegzés, ráolvasó varázsigék, borzadály-katarzis) vegyíti a keleti filozófiákból, a jógából, a tantrikus, taoista és ősi indián tanokból, a spirituális, mágikus, szent és gyógyító szexuális technikákból kölcsönzött módszerekkel (ritmikus lélegzés, erotikus masszázs, mély szemkontaktus, kölcsönös orgazmikus energiacsere) és a keleti „ars erotica” szexművészet-filozófiájával.

Sprinkle performanszában guru, „szexuális tanító, szex terapeuta, szexi jótündér, szexistennő”, pornópárti feminista és a „moralista pornográfia”⁷ hive. Felfedi, hogy a szadistának bélyegzett pornográf szövegben a „hús demisztifikációja” elősegítheti a nők szexuális felszabadulását, ráébresztve a nőket, hogyan „használják szexualitásuk hatalmát öngyógyításra, kiteljesedésre, megvilágosodásra”⁸. Sprinkle a domina Justine és az angyalarcú Juliette helyett új női szubjektum-pozícióban, női-Sade-ként jelenik meg: aktív, találékony, polimorf perverz lény, szadista, mazochista perverziókra, szexuális devianciákra, határtalan örömökre kész.

Sprinkle videói, mint a *The Sluts and Goddesses Video Workshop* vagy a *How to be a Sex Goddess in 101 Easy Steps*, előadásai, mint *Pleasures, Profits, Politics of Women's Sexualities in the 1990s*, internetes honlapjai, mint a *Vaginal Anatomy – Get to Know your Pussy! How to examine your own cervix* és performanszai, mint a *PPMS*, mind a női test, identitás és szexualitás újraolvasására, újírására buzdítanak. Munkái egyszerre társadalompolitikai kritikák, ironikus pamfletek, ön(h)arcképek és élvezetes pornográf/erotikus szövegek. („A számomra izgató erotikus, a másét felajzó pornográf” – Robbe-Grillet.) A pornográfia, az (ön)életrajz, a performansz, a művészet, a szubjektivitás, a femininitás és a szerzőség fogalmainak vizsgálata és felülírása feminista „re-vízió”: régi közegbe új irányból behatolás új örömekért.

SZEXI FOLDONKÍVULIEK

A *PPMS*-ban, Sprinkle pornográfia-önéletrajz-performansz variációjában dekonstruálja önarcképét, újírja női szubjektum mivoltát, felfedi szubverzív testiséget, folyamatos posztmodern metaszcöveget írva a mű-, a test-alkotásról, szétszedve és összerakva saját magát, test(iség)ét, szövegét, előadását, és mindvégig interakcióra invitál mámor-re-víziójába. A *PPMS*: művészet vagy szemfényvesztés? Annie Sprinkle: fikció vagy valóság, utcanő vagy művésznő, feminista vagy pornográfus, bohóc, guru vagy istennő? Mindenki eldöntheti saját maga, Annie Sprinkle nem kér tapsot, de a *PPMS*-ból mindenki hazavihet valamit, egy gondolatot, egy felismerést, egy érzést. „Bármilyen történet, tökéletes” (*PPMS*) Mert Sprinkle szerint végül úgyis „az emberek majd érintkezés nélkül is szeretkezni tudnak, ha akarnak. A férfiaknak többszörös orgazmusuk lesz ejakuláció nélkül, így fenn tudják tartani erekciójukat amíg csak akarják. A nők ejakulálni fognak. Bárhol, minden nyilvános helyen lehet majd szeretkezni és nem lesz illetlenség azt nézni. Nem lesz fontos, hogy milyen neművel létesít szexuális kapcsolatot az ember. A jövőben mindenki annyira kielégített lesz szexuális téren, hogy véget ér a kegyetlenség, az erőszak és a háború. Kapcsolatot létesítünk a földönkívüliekkel és ők is nagyon szexik lesznek”¹⁰.

NŐ, PORNÓ,
PERFORMANSZ...

7 Williams, i.m. 375

8 L. Carter, Angela: *The Sadeian Woman: An Exercise in Cultural History and the Ideology of Pornography*. New York, Pantheon Books, 1978.

9 L. Monk, i.m.

10 L. Morris, Gray: Interview with Annie Sprinkle. *Bright Lights Film Journal*, 1996/16.

Felhasznált irodalom

- A performance-művészet.* (Szerk. Szőke Annamária) Artpool – Balassi Kiado – Tartóshullám. Budapest. 2001.
- Bataille, Georges: *L'Expérience intérieure.* Gallimard, Paris. 1943.
- Butler Judith: Performative Acts and Gender Constitution. A Essay in Phenomenology and Feminist Theory. In: *Writing on the Body. Female Embodiment and Feminist Theory.* (Szerk. Conboy – Medina – Stanbury) Columbia UP, 1997. 401–417
- Café Babel. A test szétesése.* (Szerk. András Edit – Sturcz Janos) Budapest. 1996/2 (20. szám)
- Carter, Angela. *The Sadeian Woman: An Exercise in Cultural History and the Ideology of Pornography.* Pantheon Books. New York. 1978.
- Cixous, Hélène: *La Jeune Née* UGE. Paris. 1975. 10/18.
- Cixous, Hélène: The Laugh of Medusa (1975). In: *Feminism. An Anthology of Literary Theory and Criticism.* (Szerk. Warhol – Herndl). Rutgers UP. 1991. 334–350.
- Deleuze, Gilles – Felix Guattari: Rhizome. In: *Mille Plateaux.* Minuit. Paris. 1976. 9–37
- De Man, Paul: Autobiography as De-Facement. In: *The Rhetoric of Romanticism* Columbia UP. New York, 1984. 67–81.
- Diamond, Elin. Introduction. In: *Performance and Cultural Politics.* (Szerk. uó.) Routledge. 1996 1–12.
- Foucault, Michel: *The History of Sexuality. Vol I. An Introduction.* Penguin. Harmondsworth. 1990
- Kalligram.* Művészet és Gondolat Pornográfia szám. (Szerk. Farkas Zsolt) Pozsony. 1997/
- Kristeva, Julia. *Powers of Horror. An Essay on Abjection.* Columbia UP. New York. 1982
- Lacan, Jacques: *Encore. Le Séminaire. Livre XX.* Seuil. Paris. 1999
- Monk, Jim. Interview with Annie Sprinkle. *The Monk Magazine*
<http://www.monk.com/people/see/anniesprinkle/anniesprinkle.html>
- Morris, Gary. Interview with Annie Sprinkle. *Bright Lights Film Journal.* 1996/ 16.
- Phelan, Peggie: The ontology of performance: representation without reproduction. In *Unmarked The Politics of Performance.* Routledge. 1993. 146–166.
- Annie Sprinkle Post Porn Modernist Show archive and website.* 1994 version of the *Post Porn Modernist Show.* The Robert J. Shiffler Foundation. <http://www.bobsart.com/sprinkle/>
- Touma, Ziad: Sprinkle, Sprinkle, Little Star. An Even Deeper Examination of Annie Sprinkle <http://collection.nlc-bnc.ca/100/202/300/mediattribution/mtribe94/sprinkle.html>
- Williams, Linda: A Provoking Agent. The Pornography and Performance Art of Annie Sprinkle. In *Writing on the Body. Female Embodiment and Feminist Theory* Columbia UP. 1997. 360–380.

VIRTUALIS GALÉRIA

Annie Sprinkle

<http://gatesofheck.com/annie/gallery/ellenan/ellenannie.html>

<http://gatesofheck.com/annie/gallery/bosom/bosom.html>

